

# Cuộc đối đầu lịch sử tết Mậu Thân năm 1968

(vov.vn) Sự kiện tết Mậu Thân năm 1968 là sự đấu trí cao nhất về tư duy chỉ đạo “nghệ thuật quân sự” giữa Mỹ và Đảng ta ở chiến trường miền Nam Việt Nam.

## Điểm sáng lịch sử

Ôn lại lịch sử, hiểu biết hiện tại và hướng đến tương lai là rất cần thiết đối với tiếp nối lịch sử oai hùng của dân tộc. Trong lịch sử chiến tranh cách mạng và chiến tranh giải phóng dân tộc có nhiều điểm sáng đáng trân trọng, ghi nhớ và suy ngẫm để vừa định hướng, vừa tạo động lực tinh thần cho các thế hệ hôm nay. Và một trong những điểm sáng ấy là cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968.

Trong chiến tranh luôn bắt buộc mỗi bên phải liên tục cố gắng để thực hiện mục đích chính trị, mục tiêu chiến tranh. Với chiến lược “chiến tranh đặc biệt”, Mỹ và chính quyền Sài Gòn không còn hi vọng, khuếch trương về sức mạnh quân sự nữa. Chúng bước phải thay đổi bằng chiến lược “chiến tranh cục bộ” vào năm 1967 để cứu vãn tình thế.

Thực hiện chiến lược “chiến tranh cục bộ” ở miền Nam Việt Nam, Mỹ đã huy động quân của nhiều nước đồng minh như: (Nam Triều Tiên, Australia, New Zealand, Thái Lan, Philippines...) với khoản tài chính lớn cùng với phương tiện, vũ khí khổng lồ. Đồng thời tiến hành mở rộng “không gian” chiến tranh ra miền Bắc bằng lực lượng không quân, lập lại thể làm chủ ở chiến trường miền Nam và với hy vọng như: đưa biên giới nước Mỹ đến vĩ tuyến 17, để bẹp ý chí giải phóng dân tộc của quân và dân ta, buộc Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa



Quân và dân tấn công ở mặt trận Tây Ninh trong cuộc tổng tiến công và nổi dậy xuân Mậu Thân 1968. Ảnh tư liệu

ngồi vào đàm phán theo áp đặt ý đồ của Mỹ. Đối lập với âm mưu, thủ đoạn và hành vi ấy, là ý chí, quyết tâm giải phóng miền Nam thống nhất đất nước của toàn Đảng, toàn nhân dân, toàn quân ta với sức mạnh tổng hợp của truyền thống và hiện đại; của dân tộc và thời đại; của cả thế và lực... Tiến trình phát triển tất yếu diễn ra cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968.

50 năm qua, kể từ khi cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 diễn ra đến nay đã có những nhận định, đánh giá khác nhau. Dù tiếp cận ở góc độ nào thì những nội dung có giá trị nổi bật nhất vẫn ở các vấn đề sau:

Cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm

1968 là cuộc đụng đầu lịch sử lớn nhất trong đối phó với chiến lược “chiến tranh cục bộ” của Mỹ và chính quyền Sài Gòn. Nó là đòn quyết định nhất mở đầu cho quá trình bắt buộc Mỹ phải bỏ rơi chính quyền Việt Nam Cộng hòa, rút khỏi miền Nam Việt Nam và tiến tới kết thúc chiến tranh. Tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 là biểu hiện cao nhất sự đối đầu lịch sử giữa hai lực lượng cách mạng và phản cách mạng “tám thế giới” ở một không gian, thời gian cụ thể là chiến trường miền Nam Việt Nam. Đại diện cho phía phản cách mạng là Mỹ, chính quyền Việt Nam Cộng hòa, còn đại diện cho cách mạng, chính nghĩa là toàn thể dân tộc ta dưới sự lãnh đạo

của Đảng. Với tính cách đối đầu ấy, cho nên tính chất quyết liệt, một mất, một còn rất cao và kết quả là làm thất bại hoàn toàn chiến lược, ý đồ, mục tiêu của Mỹ trong chiến lược “chiến tranh cục bộ” mà chúng đẩy hy vọng. Sự kiện này đã làm rung chuyển toàn bộ nước Mỹ và chấn động thế giới; làm cho giới chóp bu của Mỹ phải thay đổi nhận thức, đánh giá và tìm cách rút khỏi miền Nam Việt Nam bằng các phương kế khác. Rằng chúng phải thừa nhận: trên thực tế không thể thắng được quân sự ở miền Nam Việt Nam. Buộc Mỹ phải dừng ném bom miền Bắc; chấp nhận ngồi vào bàn đàm phán có lợi thế cho ta trên hội nghị Paris về Việt Nam.

## Kiểu mẫu về nghệ thuật chỉ đạo chiến tranh cách mạng

Cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 là sự đấu trí cao nhất về tư duy chỉ đạo “nghệ thuật quân sự” giữa Mỹ và Đảng ta ở chiến trường miền Nam Việt Nam, giữa một bên đại diện cho nền nghệ thuật quân sự Việt Nam với một bên là nền nghệ thuật quân sự của Mỹ. Giá trị của nghệ thuật chiến tranh nhân dân được Đảng ta vận dụng linh hoạt, sáng tạo vào đánh bại chiến lược “chiến tranh cục bộ” của Mỹ ở chiến trường miền Nam Việt Nam. Trước chiến lược “chiến tranh cục bộ” của Mỹ, Bộ Chính trị đã có chủ trương: “Phải tìm cách đánh mới khác với cách đánh truyền thống là đánh bại ý chí xâm lược của Mỹ bằng phương pháp tiến công đồng loạt đánh vào các trung tâm đầu não chính trị, quân sự ở các cơ quan đầu não các thành phố, thị xã. Tiến công vào các thành phố, thị xã sẽ tạo ra bất ngờ lớn đối với địch, làm đảo lộn thế bố trí chiến lược của chúng, làm rung chuyển nước Mỹ. Qua đó, ta chứng minh cho Mỹ thấy chúng không thể thắng trong cuộc chiến tranh này, chúng đang đứng trước nguy cơ thất bại hoàn toàn, do đó phải tìm giải pháp chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược, rút ra khỏi cuộc chiến tranh Việt Nam”.

Cùng với các công tác chuẩn bị lực lượng là bảo đảm được bí mật, yếu tố bất ngờ, sự nghi binh

đánh lừa địch khôn khéo là cuộc tổng công kích, tổng khởi nghĩa với sự tham gia của toàn bộ các lực lượng chính trị của quần chúng với lực lượng vũ trang ba thứ quân; kết hợp đấu tranh quân sự với đấu tranh chính trị, ngoại giao; đánh địch trên cả ba vùng chiến lược, bằng ba mũi giáp công; kết hợp chiến tranh du kích với chính quy, kết hợp đánh lớn với vừa và nhỏ; thể hiện đánh địch bằng mưu cao, thế hiểm.

Với tính chất tổng khởi nghĩa, tổng tiến công, tổng lực, tổng công kích..., đánh vào chỗ địch không ngờ, vào sào huyệt làm chúng thất điên, bát đảo. Điều đó phản ánh trình độ tư duy, trí tuệ của Đảng ta rất cao trong chỉ đạo chiến tranh. Có thể thấy, tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 là kiểu mẫu về nghệ thuật chỉ đạo chiến tranh cách mạng; chỉ đạo

chiến tranh nhân dân độc đáo Việt Nam trong đối phó, đánh bại chiến lược “chiến tranh cục bộ” của Mỹ. Tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 tiếp tục minh chứng một chân lý thời đại là: sức mạnh chiến đấu của một quân đội dù có tinh nhuệ, thiện chiến đến đâu nhưng khó có thể chiến thắng sức mạnh tổng hợp của cả một dân tộc đoàn kết, đặc biệt đối với dân tộc Việt Nam. Tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 góp một phần quan trọng vào tổng sức mạnh truyền thống: “lấy ít địch nhiều”, “lấy nhỏ thắng lớn” của dân tộc ta.

Trong bối cảnh tương quan so sánh lực lượng giữa quân đội viễn chinh Mỹ, chư hầu, quân đội Việt Nam Cộng hòa với Quân giải phóng miền Nam có sự khác biệt, chênh lệch khá lớn, nhưng với nền tảng nghệ thuật chiến tranh nhân dân truyền thống và với sự linh hoạt, sáng tạo của Đảng thì vẫn tạo nên sức mạnh tổng hợp to lớn và đánh bại chiến lược “chiến tranh cục bộ” của Mỹ. Nó là khâu có tính chất “đột phá căn bản” cho những bước phát triển tiếp theo của cách mạng miền

Nam. Trong đó nổi bật nhất là thắng lợi của Hiệp định Paris về Việt Nam (27/1/1973) và đại thắng mùa xuân năm 1975, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước, đưa cả nước cùng đi lên chủ nghĩa xã hội.

50 năm đã qua đi, nhưng tinh thần bất diệt của tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 vẫn còn vang dội, sống động cùng dân tộc và trong tư tưởng nhân loại, đặc biệt là nhân dân Mỹ. Giá trị cũng như ý nghĩa thời đại của nó bền vững cùng lịch sử. Tưởng nhớ và biết ơn những đồng bào, chiến sĩ đã cống hiến, hy sinh trong cuộc tổng tiến công và nổi dậy tết Mậu Thân năm 1968 để suy ngẫm trong hiện tại và hướng đến tương lai tươi sáng của dân tộc.

Sự cống hiến, hy sinh ấy luôn là động lực tinh thần to lớn cho các lớp thế hệ hôm nay có quyền tự hào, có cơ sở củng cố niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam thực hiện thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.



Máy bay vận tải C.119 của Mỹ ở sân bay Tân Sơn Nhất bị quân giải phóng phá hủy (tháng 2/1968). Ảnh tư liệu

# Người chiến sĩ cộng sản kiên trung

Tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (Hà Nội), chân dung đồng chí Nguyễn Đức Cảnh cùng 3 đại biểu dự hội nghị thành lập Đảng đặt trang trọng dưới chân dung đồng chí Nguyễn Ái Quốc, một tài sản vô giá của Đảng và nhân dân ta. Đồng chí có công to lớn trong việc truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin và Đường Kách mệnh của Nguyễn Ái Quốc vào giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước ta, tổ chức lực lượng cách mạng trong giai cấp công nhân, nông dân, trí thức, đào tạo cán bộ cho Đảng thời kỳ 1928 - 1931.

Lịch sử phong trào công nhân và Công đoàn Việt Nam xuất bản năm 2003 đặt chân dung đồng chí Nguyễn Đức Cảnh sau Bác Hồ, Bác Tôn. Lịch sử đã ghi: “Công hội đỏ Việt Nam ra đời trong bối cảnh độc đáo gần như trùng khít với sự ra đời của chính đội ngũ tiên phong của giai cấp công nhân là Đảng Cộng sản Việt Nam”. Ngày 28/7/1929, hội nghị đại biểu lần thứ nhất Tổng Công hội tại 15 Hàng Nón, Hà Nội thông qua chương trình điều lệ, phương hướng của Tổng Công hội đỏ và bầu ban chấp hành lâm thời do đồng chí Nguyễn Đức Cảnh phụ trách. Ngày 25/8/1983, Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa V quyết định lấy ngày 28/7/1929 làm ngày thành lập Công hội đỏ cả nước và Công đoàn Việt Nam lấy ngày này làm ngày truyền thống... Lịch sử Đảng bộ Thành phố Hà Nội ghi: “Đồng chí Nguyễn Đức Cảnh là một trong những đồng chí sáng lập chi bộ cộng sản đầu tiên ở Hà Nội; trên cương vị Ủy viên Trung ương lâm thời, Bí thư Xứ ủy Bắc Kỳ, thời kỳ 1929 - 1930, đồng chí đã hết sức chăm lo xây dựng Đảng bộ Hà Nội và giúp đỡ phong trào Hà Nội vượt qua khó khăn, thử thách.



Trường THPT Nguyễn Đức Cảnh (thành phố Thái Bình). Ảnh: THÀNH TÂM

Lịch sử Đảng bộ Hải Phòng ghi: “Đồng chí Nguyễn Đức Cảnh là người sáng lập chi bộ cộng sản đầu tiên ở Hải Phòng, thành lập Đảng bộ Hải Phòng, Bí thư đầu tiên của Đảng bộ Hải Phòng. Tại Bảo tàng Hải Phòng, tượng đồng bán thân lớn đồng chí Nguyễn Đức Cảnh đặt giữa phòng lịch sử cách mạng với vai trò Nguyễn Đức Cảnh thời kỳ 1927 - 1930. Lịch sử Đảng bộ Nghệ An, Bảo tàng Xô Viết Nghệ Tĩnh trân trọng đặt tượng, ảnh đồng chí người có công với phong trào Xô Viết Nghệ

Tĩnh thời kỳ 1930 - 1931. Tỉnh ủy Thái Bình đã tổ chức hội thảo khoa học về thân thế và sự nghiệp đồng chí Nguyễn Đức Cảnh với sự tham gia của nhiều nhà nghiên cứu lịch sử Đảng ở Trung ương, Hà Nội, Hải Phòng... Hội thảo khẳng định: “Nguyễn Đức Cảnh là hiện thân của tinh thần yêu nước chân thành, đến với chủ nghĩa Mác - Lênin, đến với cách mạng vô sản, con đường mà lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã chọn để giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, một trong những đảng viên cộng sản đầu

tiên ở trong nước, tham gia thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam; người sáng lập ra Công hội Đỏ và Đoàn Thanh niên cộng sản; một cán bộ lãnh đạo tài năng mẫu mực, một chiến sĩ cộng sản kiên trung, bất khuất, xứng đáng là một trong những học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại”. Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Thái Bình đã xuất bản tập sách “Nguyễn Đức Cảnh - Tiểu sử và sự nghiệp”.

Trong những năm kháng chiến chống Mỹ cứu nước, hàng chục vạn thanh niên quê hương đồng chí Nguyễn Đức Cảnh đã tình nguyện “Đi bất cứ đâu, làm bất cứ việc gì mà Tổ quốc cần”. Những đoàn viên thanh niên mang truyền thống Nguyễn Đức Cảnh, những đơn vị tiểu đoàn thuộc Trung đoàn 51 mang tên Nguyễn Đức Cảnh đã lên đường chiến đấu trên khắp các mặt trận, lập công xuất sắc, nhiều người trở thành dũng sĩ, anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân; hàng vạn thanh niên xung phong mang tên Nguyễn Đức Cảnh dũng cảm, kiên cường bảo vệ giao thông các tuyến đường sắt phía Bắc, đường Trường Sơn với khẩu hiệu “Sống bám đường, chết kiên cường dũng cảm”, vượt qua mưa bom bão đạn, bảo đảm thông đường, thông xe, góp phần để quân đội ta, nhân dân ta đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ xâm lược. Cũng những năm ấy, tại Thái Bình, với truyền thống của Nguyễn Đức Cảnh, quân dân Thái Bình đã đánh thắng chiến tranh phá hoại của giặc Mỹ, bắn rơi 44 máy bay, bắn cháy 4 tàu chiến Mỹ, bảo vệ vùng trời, vùng biển quê hương, làm nên chiến công 5 tấn, 6 tấn, 7 tấn, những cánh đồng 10 tấn. Chúng ta không bao giờ quên Bùi Quang Thận quê hương đồng chí Nguyễn Đức Cảnh ngày 30/4/1975 đã vượt qua mưa bom bão đạn đánh chiếm Sài Gòn, kéo cờ trên đỉnh Độc Lập, buộc nguy quyền

đầu hàng, giải phóng miền Nam. Sau năm 1975 và thời đổi mới, Hà Nội, Hải Phòng, Nghệ An, Thái Bình đặt tên đồng chí Nguyễn Đức Cảnh trên những đường phố lớn, những khu công nghiệp mới. Năm 2003, khu công nghiệp Nguyễn Đức Cảnh (thành phố Thái Bình) ra đời trên diện tích 102ha với hơn 30 doanh nghiệp trong và ngoài nước, số vốn đầu tư ban đầu 5.600 tỷ đồng, thu hút hơn 2 vạn lao động, giá trị sản phẩm làm ra hàng năm khoảng 6,7 nghìn tỷ đồng. Sản phẩm chủ yếu là ngành dệt may xuất khẩu, một số công ty ty tiểu doanh cơ khí, điện tử, lắp ráp ô tô, máy nông nghiệp... Khu công nghiệp Nguyễn Đức Cảnh ra đời làm thay đổi diện mạo thành phố Thái Bình, góp phần chuyển đổi cơ cấu kinh tế, để Thái Bình sớm trở thành tỉnh công nghiệp.

Tại thành phố Thái Bình, Trường THPT Nguyễn Đức Cảnh thành lập năm 1985. Vào Trường là thấy ngay tượng đài và khu lưu niệm Nguyễn Đức Cảnh trước hiệu bộ; đồng thời với hệ thống cơ sở vật chất đáng hoàng nhà cao

3, 4 tầng được xây dựng khang trang, đủ bàn ghế chuẩn, đồ dùng dạy học tốt; có phòng truyền thống, thư viện, phòng máy tính, phòng thực hành, sân thể dục thể thao. Đặc biệt, Trường có bài học riêng và sinh hoạt chuyên đề về học tập, nơi gương đồng chí Nguyễn Đức Cảnh. Năm 2004, Bộ Giáo dục và Đào tạo công nhận Trường đạt chuẩn quốc gia. 7 năm liền gần đây là đơn vị dẫn đầu khối THPT của tỉnh; hơn 80% học lực khá, giỏi; 96% học sinh đạt điểm khá và tốt, tỷ lệ học sinh tốt nghiệp THPT hàng năm trên 90% (năm 2017 99,6%), tỷ lệ học sinh thi đỗ vào các trường đại học, cao đẳng trên 50%, có năm, có lớp thi đỗ tới 90%. Trường có truyền thống bồi dưỡng học sinh giỏi, nhiều năm qua, học sinh giỏi của Trường đứng đầu bảng của tỉnh, là đơn vị dẫn đầu về bồi dưỡng học sinh giỏi của tỉnh. Hơn 30 năm xây dựng và trưởng thành đã có 14.500 học sinh tốt nghiệp, 55 - 60% vào đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp. Đến Trường, thấy không khí ấm cúng, đồng chí Nguyễn Đức Cảnh sống

mãi với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của nhân dân ta, thế hệ trẻ Thái Bình. Tại Hải Phòng, nơi đồng chí Nguyễn Đức Cảnh gieo mầm cách mạng, nơi đồng chí hy sinh, cũng có trường tiểu học mang tên Nguyễn Đức Cảnh (53 Phạm Huy Thông, quận Lê Chân) quy mô nhất nhì thành phố: 50 lớp, hơn 2.000 học sinh, có cơ sở vật chất, thiết bị và đồ dùng dạy học tốt, đội ngũ giáo viên giỏi.

Nhân kỷ niệm 88 năm thành lập Đảng (3/2/1930 - 3/2/2018), 110 năm ngày sinh đồng chí Nguyễn Đức Cảnh (2/2/1908 - 2/2/2018), chúng ta tỏ lòng kính nhớ đối với đồng chí Nguyễn Đức Cảnh, người con của quê hương Thái Bình, một trong những người cộng sản đầu tiên của Đảng ta, người sáng lập tổ chức công đoàn Việt Nam, người cộng sản kiên trung, bất khuất, nhà lãnh đạo tài năng, học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại, đã hy sinh anh dũng vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam.

**PHẠM TÂM**  
(Thành phố Thái Bình)



Khu công nghiệp Nguyễn Đức Cảnh (thành phố Thái Bình). Ảnh: NGỌC LINH